УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Београд, 20.10.2017.

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ПРЕГЛЕД И ОЦЕНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ САИДА САФАРИЈА ПОД НАСЛОВОМ "CONSTRUCTING AND ANALYSING AN ERROR-TAGGED LEARNER CORPUS OF PERSIAN" ("ИЗРАДА И АНАЛИЗА АНОТИРАНОГ КОРПУСА ПЕРСИЈСКОГ ЈЕЗИКА КАО СТРАНОГ")

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовао комисију

Одлуком бр. Научно-наставног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду од 16. октобра 2017. образована је комисија за преглед и оцену докторске дисертације **"Constructing and Analysing an Error-Tagged Learner Corpus of Persian" ("Израда и анализа анотираног корпуса персијског језика као страног")** Саида Сафарија (Saeed Safari).

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1. **Др Маја Миличевић Петровић**, ванредни професор (датум избора у звање ванредног професора 14.6.2016.), ужа научна област Општа лингвистика, предмет Примењена лингвистика, Филолошки факултет Универзитета у Београду
2. **Др Љиљана Марковић**, редовни професор (датум избора у звање редовног професора 15.7.2009), ужа научна област Јапански језик, књижевност, култура, Филолошки факултет Универзитета у Београду
3. **Др Јелена Филиповић**, редовни професор (датум избора у звање редовног професора 30.12.2010), ужа научна област Шпански језик, Филолошки факултет Универзитета у Београду
4. **Dr. Reza Morad Sahraei**, ванредни професор (датум избора у звање ванредног професора 5.5.2013), ужа научна област Примењена лингвистика – Настава персијског као страног језика (Applied Linguistics – Teaching Persian to Speakers of Other Languages), Факултет за персијску књижевност и стране језике (Faculty of Persian Literature and Foreign Languages), Универзитет Allameh Tabataba'i, Техеран, Иран

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме:

Saeed, Gholamreza, Safari

2. Датум рођења, општина, република:

5.8.1976. Боџнурд, Иран

3. Датум одбране, место и назив мастер рада:

15.7.2012. Универзитет Allameh Tabataba'i, Техеран, Иран
Designing and Developing a FFL Learner Corpus

4. Научна област из које је стечено звање мастера:

Примењена лингвистика – Настава персијског као страног језика

Кратка биографија

Саид Сафари (Saeed Safari) рођен је 1976. године у Ирану. По завршетку средње школе и стручних курсева из области наставе персијског језика за основну школу, 1994. године почиње да ради за Министарство просвете Ирана као наставник персијског језика у државним школама. Године 1998. стиче диплому више школе у области наставе енглеског језика као страног, при Центру за обуку

наставника Shahid Behshti (Shahid Behshti Teacher Training Center, Mashhad) у Ирану, а затим 2003. стиче диплому основних универзитетских студија (BA) из области превођења на енглески језик. У периоду од 2002. до 2012. године паралелно је стицао радно искуство као наставник и као преводилац за више фирми. Године 2012. завршио је мастер студије (MA). Током мастер студија био је ангажован на више пројеката везаних за наставу персијског језика као страног, објавио је више научних радова и сарађивао је на изради уџбеника и других материјала за наставу персијског језика. Дипломирао је као најбољи студент у својој генерацији и као добитник универзитетске награде за

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

"Constructing and Analysing an Error-Tagged Learner Corpus of Persian" ("Израда и анализа анотираног корпуса персијског језика као страног")

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикона и сл.

Докторска дисертација Саида Сафарија има укупно 175 страна. Чине је следеће целине:

- **Насловна страна на енглеском језику**;
- **Насловна страна на српском језику**;
- **Насловна страна ра руском језику**;
- **Страница са подацима о ментору и члановима комисије**;
- **Изјаве захвалности**;
- **Резиме са кључним речима на енглеском језику;**
- **Резиме са кључним речима на српском језику;**
- **Садржај;**
- **Списак табела;**
- **Списак слика;**
- **Текст дисертације**

Основни текст дисертације има 136 страна и састоји се од следећих **7 поглавља:**

1. Увод (*Introduction*) (8 страна, 1 табела)
2. Преглед литературе (*Review of the Literature*) (35 страна, 10 табела)
3. Корпус персијског језика као страног (*The Salam Farsi Learner Corpus*) (19 страна, 14 табела, 2 слике)
4. Систем анотирања грешака (*The SFLC Error Annotation System*) (13 страна, 3 табеле, 11 слика)
5. Корпусни интерфејс и алати (*The SFLC Software Interface and Tools*) (21 страна, 20 слика)
6. Расподела и анализа грешака (*The SFLC - Error Distribution and Analysis*) (32 стране, 14 табела, 10 слика)
7. Закључци и импликације (*Conclusions and Implications*) (8 страна)

- **Литература,** сачињена од 122 библиографске јединице
- **Прилози**

Уз рад су приложене слике примера изворног текста какав су ученици писали, пример вежбанке коју су користили, као и слике неколико битних компоненти корпуса

- **Биографија аутора**
- **Изјаве** (изјава о ауторству, изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада, изјава о коришћењу)

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација кандидата Саида Сафарија обједињује две области значајне за проучавање процеса усвајања страног (другог, нематерњег) језика: израду корпуса ученичког језика (где се под ученицима подразумевају све особе које уче одређени језика као страни, без обзира на узраст, контекст учења и сл.) и корпусно засновану анализу грешака. Конкретно, кандидат истраживањем приказаним у дисертацији обухвата усвајање персијског језика од стране ученика којима је матерњи језик српски, а грађу за корпус, назван *Salam Farsi Learner Corpus* – SFLC чине састави прикупљени од студената који су током претходних година слушали персијски језик као изборни предмет на Филолошком факултету и у Иранском културном центру у Београду. Текстови, који су сакупљени уз сагласност студената, пребачени су у дигитални формат, а грешке су посебно означене на основу претходно разрађене теоријски засноване класификације и затим детаљно анализиране.

Тема којом се дисертација бави иновативна је у погледу комбинације укључених језика, као и у погледу самог персијског као страног језика, будући да је израђени корпус први ученички корпус за овај језик. Са стране лингвистичке теорије и теорије усвајања другог језика треба истаћи да су и персијски и српски језик чланови породице индоевропских језика, али их одликују бројне разлике везане како за писмо (персијски језик користи делимично прилагођено арапско писмо) тако и за морфосинтаксу, што их чини врло занимљивим за контрастивну анализу и анализу грешака. Спроведено анотирање ученичких грешака стога је вишеструко значајно – са једне стране оно представља допринос развоју корпусне лингвистике уопште и уклапа се у врло актуелне трендове израде анотираних ученичких корпуса, док са друге стране представља допринос теорији усвајања другог језика захваљујући томе што се таксономија грешака утврђује на основу постојеће литературе из области анализе грешака и контрастивне анализе персијског и српског језика. Битно је истаћи и да је корпус доступан (уз бесплатну регистрацију), захваљујући чему ће моћи да га користе заинтересовани истраживачи, предавачи и ученици персијског језика као страног.

Структура дисертације типична је за радове који описују израду и анализу ученичког корпуса. Чине је увод, поглавље посвећено прегледу релевантне литературе, поглавље које детаљно описује методологију израде корпуса, поглавље у коме се објашњава примењена класификација и анотација грешака, поглавље које приказује како су технички спроведени израда корпуса и анотирање грешака, поглавље посвећено дистрибуцији различитих типова грешака у корпусу и закључак, у коме се резимирају најважнији резултати и наводе теме које би могле бити полазна тачка будућих истраживања. У даљем тексту детаљнији се осврћемо на свако од поглавља.

1. Увод (*Introduction*)

Уводно поглавље дисертације смешта истраживање у шири контекст корпусно заснованог проучавања усвајања другог језика, уводи циљеве, методологију и структуру дисертације. На самом почетку, дефинишу се појмови ученички корпус, усвајање другог језика и анализа грешака, са посебним нагласком на објашњењу ученичких корпуса у којима су анотиране грешке и могућим применама таквих корпуса.

Као општи циљеви дисертације истичу се:

1) Израда анотираног корпуса персијског језика као страног, која укључује и израду система класификације и ознака за грешке, у сврху касније употребе аутентичних ученичких података у истраживањима и настави персијског језика као страног
2) Анализа израђеног корпуса, односно утврђивање учесталости различитих врста грешака које на различитим нивоима знања праве ученици персијског језика којима је матерњи језик српски

У методологији израде корпуса персијског језика као страног издвајају се три главне фазе: (1) израда корпуса, (2) означавање грешака, и (3) примена алата за обраду и претрагу корпуса. У вези са грешкама, додатно битне фазе јесу осмишљавање њихове таксономије и њихова анализа.

2. Преглед литературе (*Review of the Literature*)

Поглавље посвећено прегледу литературе почиње дефиницијом корпуса и корпусне лингвистике и приказом различитих врста корпуса. Даљи нагласак је највећим делом на ученичким корпусима, односно корпусима продукције на другом језику, који се све чешће користе у истраживањима процеса усвајања другог језика, као и у настави језика. У поглављу се наводи више могућих критеријума поделе ученичких корпуса, о којима се детаљно дискутује. На пример, говори се о разлици између лонгитудиналних и трансверзалних корпуса, корпуса који садрже неанотирани и анотирани текст, корпуса који имају непосредну и одложену

педагошку примену. Будући да ученички корпуси већ постоје за одређени број језика (на пример, енглески, италијански, чешки, арапски), посебан одељак овог поглавља посвећен је прегледу одлика десет значајних постојећих корпуса, при чему се одлике групишу према томе да ли се односе на ученике (на пример, матерњи језик, ниво знања циљног језика), на текстове (на пример, модалитет - писани/усмени, врста задатка из кога су проистекли, и слично), или на цео корпус (величина, (не)анотираност). Поред критеријума значајних за израду корпуса, аутор у прегледу литературе говори и о истраживањима заснованим на ученичким корпусима и о њиховом месту у лингвистици, будући да се оваква истраживања могу сматрати засебном дисциплином блиском корпусној лингвистици, а могу се повезати и са теоријом усвајања другог језика. Најзад, ово поглавље садржи и резиме главних одлика персијског језика, на нивоима фонологије, ортографије, морфологије и синтаксе. Ове одлике значајне су за разумевање одлука везаних за анотацију грешака, као и за праћење анализе ученичких грешака.

3. Корпус персијског језика као страног (*The Salam Farsi Learner Corpus*)

Тема трећег поглавља јесте први део израде Корпуса персијског језика као страног (*Salam Farsi Learner Corpus* – SFLC). Опис првог дела израде може се поделити у неколико целина.

Дефинисање критеријума израде корпуса: У процесу израде ученичких корпуса битно је одлучити какав тип језика ће у корпусу бити заступљен (у погледу регистра, жанрова, тема), какви задаци ће бити употребљени за елицитацију текстова (спонтана продукција, писање уз припрему, и сл.), као и то чија продукција ће бити заступљена (где параметри везани за ученике могу бити матерњи језик, узраст, пол, ниво знања другог језика, и слично). Уз то треба водити рачуна и о општим одликама корпуса и евентуалној анотацији. Кандидат Саид Сафари у својој дисертацији предлаже да приликом израде ученичких корпуса у обзир треба узети следеће основне критеријуме:

Критеријуми везани за корпус	**Критеријуми везани за текстове**	**Ниво језичке структуре**	**Ужи тип грешке**
Модалитет	Врста текста		
Величина	Врста задатка		
Намена	Жанр текста		
Доступност	➔Метаподаци везани за текстове		
Циљни корисници			
Репрезентативност			
Корпус који је израђен у оквиру ове дисертације настао је у институционалним условима, што је у великој мери одредило избор врсте ученика и врсте текстова. Наиме, текстови су прикупљени од студената којима је матерњи језик српски, а на Филолошком факултету или у Иранском културном центру у Београду су слушали персијски језик као страни. Узорком су обухваћени ученици који су персијски језик учили између 2012. и 2015.			

године. Текстове који су прикупљени чине домаћи задаци есејског типа које су писали ученици на средњем и напредном нивоу персијског језика (према класификацији Заједничког европског референтног оквира за језике: А2 - 21%, Б1 - 27%, Б2 - 33%, Ц1 - 19%). Метаподаци који су забележени детаљнији су од глобалних критеријума (укључују и пол ученика, дужину текста, и слично). Прикупљање текстова: Прикупљање ученичких текстова спроведено је тако што су ученици приликом пријаве на курс дали пристанак за употребу радова у сврху израде корпуса, а задатке су писали у наменски припремљеним свескама. За верзију корпуса представљену и анализирану у дисертацији обрађено је 300 текстова. Корпус који ови текстови чине има 26.978 речи, садржи наративне писане текстове и намењен је академској (истраживачко-наставној) употреби. Уз текстове постоје метаподаци о полу и узрасту ученика, као и о њиховом нивоу знања персијског језика, теми и дужини текста; ови подаци могу се користити као филтери помоћу којих претрага корпуса може да се ограничи на подскупе		

ученика и/или текстова. Дигитализација текстова: Сви текстови који су укључени у корпус изворно су рукописни, а пребачени су у електронски формат процесом транскрипције. Тачније, текстови су прво скенирани како би био сачуван дигитални запис оргинала, затим је транскрипција спроведена ручно, а транскрипт под јединственом шифром унет у корпус путем посебног алата и тиме сачуван на корпусном серверу (технички аспекти описани су у 5. поглављу). Битан корак у дигитализацији чинило је дефинисање стандарда за транскрипцију података. Персијски језик у одређеним случајевима дозвољава различите начине писања, што у појединим ситуацијама доводи до постојања више могућих варијанти записа. Будући да избор у оваквим случајевима донекле спада у домен личног стила писања, како би се олакшало означавање грешака на ортографском нивоу и како би се спречило означавање допуштених варијанти као грешака, развијена су детаљна правила за конзистентну транскрипцију текстова. **4. Систем анотирања**		

грешака (*The SFLC Error Annotation System*) Четврто поглавље дисертације Саида Сафарија посвећено је означавању ученичких грешака. Поглавље почиње освртом на традицију анализе грешака у проучавању усвајања другог језика и на улогу коју у проучавању грешака имају анотирани ученички корпуси. Затим следи детаљан опис усвојене таксономије грешака (засноване на релевантној литератури), која укршта поделу према нивоима језичке структуре и поделу према површинској структури. На ова два нивоа додат је и ужи тип грешке, који некад представља врсту речи, некад конкретну реч (на пример, речцу *ezāfe*, која се користи за спајање две речи), а некад шири скуп појава. Укупно гледано, означена су три нивоа, чији преглед је дат у табели испод (за уже типове грешака наведени су примери, укупно су издвојена 22 типа). Свака појединачна грешка означена је на сваком од наведена три нивоа, које је могуће слободно комбиновати. **Површинска структура**		
Изостављање	Ортографија	Консонантски карактер(и)
Додавање	Морфологија	Множина именица
Замена	Синтакса	Слагање глагола

Пермутација	Лексика	Нејасан стил
	Стил	...

Паралелно уз таксономију, дефинисан је и скуп ознака (енг. *tagset*) за сваки појединачни ниво, при чему се код означавања конкретних грешака ознаке појединачних нивоа комбинују у комплетну ознаку. На пример, <A_L_AD> означава додавање лексичке јединице која је прилог (Addition_Lexis_Adverb). У корпус су уз ознаке грешака унете и исправке, односно тачан облик који је на датом месту у тексту требало употребити.

5. Корпусни интерфејс и алати (*The SFLC Software Interface and Tools*)

Пето поглавље даје преглед интерфејса за приступ корпусу, као и алата за обраду и претрагу корпуса, укључујући опис позадинске рачунарске архитектуре (користи се релациона база података PostgreSQL, која се налази на Убунту серверу). Како би корпус био доступан широј заједници истраживача персијског језика као страног, интерфејс за приступ корпусу постављен је на Интернет и доступан је на адреси http://www.corpus.salamfarsi.com. Употреба корпуса захтева (бесплатну) регистрацију и приступ корисника уношењем корисничког имена и лозинке.

Прва ставка у менију за употребу корпуса означена је називом "Data/Tagging" (Подаци/Означавање). Верзија којој приступају администраторски налози садржи опцију за унос и означавање нових текстова (преко алата за унос и означавање - *Data Submitting and Metadata Tagging Tool* (DSMT) и *Error Tagging Tool* (ETT)), док кориснички налози омогућују само преглед постојећих докумената. Преглед докумената је могућ унутар корпусног интерфејса или преузимањем докумената са појединачним текстовима (или свих текстова заједно), у формату .txt или .pdf. Из перспективе администратора, посебно је значајан алат за унос текстова, где се путем графичког интерфејса дефинишу одлике сваког појединачног текста и сваког ученика. Слично томе, алат за анотацију грешака укључује мније у којима су наведене ознаке које се могу изабрати, за сваки од три нивоа, чиме се спречава евентуално ручно уношење непостојећих ознака. Дакле, уношење ознака јесте ручно (грешке се не препознају аутоматски), али потпомогнуто интерфејсом.

Другу ставку у оквиру корпусног интерфејса чини опција за филтрирање и претрагу корпуса, "Filter/Search", где је могуће изабрати филтрирање или претрагу према врстама грешака или текстуалну претрагу ("Errors"/"Words"). Трећу ставку чини "Statistics", опција преко које се добија графички приказ расподеле различитих типова грешака, уз могућност филтрирања, односно добијања података, на пример, само за одређени ниво знања. Најзад, последња ставка ("About") садржи основне информације о корпусу, а издвојена ставка за помоћ садржи упутство за употребу корпуса. Све наведене алате и опције осмислио је сам кандидат, док је техничка имплементација спроведена од стране групе информатичара.

6. Расподела и анализа грешака (*The SFLC - Error Distribution and Analysis*)

Шесто поглавље посвећено је анализи ученичких грешака, која, уз израду корпуса, представља другу кључну компоненту рада. Анализа грешака спроведена у оквиру дисертације следи приступ који се у литератури означава као рачунарски потпомогнута анализа грешака (*Computer-aided Error Analysis* – CEA). Оваква анализа заснива се на ознакама грешака које су унете у ученичке корпусе и на проучавању расподеле различитих типова грешака. У овој дисертацији, први корак у анализи чини приказ расподеле различитих типова грешака у корпусу као целини (укупно је означено 2767 грешака). Одвојено се приказују грешке према (1) површинској структури (где већину од 45% чине грешке замене, односно погрешни избори језичких елемената), (2) нивоу језичке структуре (где су готово подједнако честе грешке у ортографији - 31%, синтакси - 28%, и лексици - 25%), и (3) ужим типовима грешака (најчешће су грешке везане за консонантске карактере - 12%, дуге вокалске карактере - 11%, и ред речи - 9%). Пресеком се добија податак да на 10 најчешћих врста одлази готово половина (48%) свих грешака.

На општу анализу надовезује се анализа грешака према нивоима знања. Глобално гледано, учесталост грешака опада од нивоа А2 (грешке се јављају у 11,12% укупног броја речи), преко Б1 (9,16%) до Б2 (8,70%), али на нивоу Ц1 поново расте (10,38%). У погледу површинске структуре, овакав тренд оквирно прате све врсте грешака осим пермутација, чији број све време опада. Интересантна допуна овим подацима јесте резултат да се ниво језичке структуре на коме се грешке бележе мења са порастом нивоа знања – ортографске грешке се углавном смањују (на нивоу Ц1 има их више него на нивоима Б1-Б2, али мање него на А2), док број грешака везаних за синтаксу и стил расте. Од ужих типова грешака према нивоима знања анализира се 10 најчешћих, чија укупна учесталост прати општи тренд пада до нивоа Б2 и пораста на нивоу Ц1. Код појединачних типова грешака негде константно долази до пада, док негде број расте са порастом нивоа знања. Када се анализа сузи на пет најчешћих типова грешака, долази се до тога да се на нивоу А2

већина грешака (43%) тиче ортографије, на нивоу Б1 расподела постаје уједначенија између језичких нивоа (ортографија 27%, лексика 23%, синтакса 19%), на нивоу Б2 синтаксчке грешке постају најзаступљеније (са 31%; на лексику одлази 23%, а на ортографију 18% грешака), док на нивоу Ц1 долази до занимљивог изједначавања учесталости грешака из домена синтаксе (28%) и ортографије (27%). У погледу појединачних ужих типова грешака, највећи број грешака укупно гледано тиче се реда речи. Код више честих типова грешака, на пример грешака у избору предлога, уочава се могућ утицај матерњег српског језика. У поглављу су наведени и бројни примери за различите типове грешака.

7. Закључци и импликације (*Conclusions and Implications*)

Закључно поглавље дисертације резимира њен садржај, осврће се на остварене циљеве и истиче могуће употребе корпуса. Као могућа примена корпуса истиче се истраживање усвајања персијског као другог језика, захваљујући аутентичности података и доступности алата за анализу грешака према различитим критеријумима везаним за ученике и текстове. Ова примена укључује и лонгитудинално праћење напретка истих ученика, будући да сваки ученик има своју јединствену идентификациону ознаку у корпусу. Корпус се може користити и за контрастивну анализу међујезика ученика, односно његово поређење са продукцијом изворних говорника персијског језика. Додатне могуће примене су израда ученичког речника, израда силабуса, праћење успешности наставе, претрага корпуса од стране самих ученика. Међу препорукама за будућа истраживања наводе се проширење корпуса додатним текстовима, као и уношење додатних видова анотације (на пример, означавање врста речи).

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање на основу резултата истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији.

Навести називе радова, где и када су објављени. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

Safari, S. (2015). From corpus linguistics to the learner corpora. In: *Proceedings of the 1st National Conference of Corpus Linguistics*, Iranian Linguistic Association, Tehran, Iran. 131-153.

Safari, S. (2015). Constructing Persian learner corpora: An essential requirement for teaching Persian to foreigners. In: *Proceedings of the 3rd National Conference of Linguistics*. Ferdowsi University, Mashhad, Iran.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Основни циљеви докторске дисертације кандидата Саида Сафарија били су израда анотираног корпуса персијског језика као страног и анализа грешака у израђеном корпусу; остварени резултати у потпуности испуњавају ове циљеве. Наиме, главни резултати су: (1) теоријски заснован модел анотације ученичких грешака за персијски језик; (2) развијен скуп ознака за ученичке грешке; (3) анотиран ученички корпус персијског језика, који нуди могућност приступа путем графичког корисничког интерфејса на наменској страници на Интернету; (4) анализа грешака у персијском као страном језику код ученика којима је матерњи језик српски, заснована на израђеном корпусу и вишеслојној анотацији грешака која је у њему примењена. Дакле, резултати су са једне стране конкретни ресурси који ће имати примену и у бројним другим истраживањима, а са друге прва корпусно заснована анализа грешака у персијском језику.

Збирно гледано, приказано истраживање се према предмету, циљевима и оствареним резултатима јасно надовезује на постојећу литературу о ученичким корпусима и корпусно заснованој анализи грешака. Истраживање тиме прати актуелне трендове, будући да се ученичким корпусима последњих деценија посвећује много пажње, са једне стране захваљујући развоју корпусних метода уопште, а са друге услед њиховог значаја за проучавање усвајања другог језика. Наиме, иако грешке нису једино што чини ученички језик, који одликују и бројне тачне форме и правилности, грешке одувек привлаче посебну пажњу како истраживача који желе да утврде факторе одговорне за њих (где се посебан значај придаје испитивању утицаја матерњег језика ученика), тако и наставника који желе да користе сазнања о типичним грешкама у припреми наставног материјала и развоју стратегија за истрављање грешака, а у сврху олакшавања напредовања ученика.

Имајући у виду оригинални допринос израде ученичког корпуса и спровођења анализе грешака за досад незаступљен језик, оцењујемо да докторска дисертација Саида Сафарија својом темом, циљевима и резултатима даје врло значајан допринос областима корпусне и примењене лингвистике. Очекујемо и да ће резултати изложени у дисертацији наћи конкретну примену у настави персијског језика у којој је матерњи језик ученика српски, а и шире.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

НАПОМЕНА: Навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Истраживање приказано у докторској дисертацији Саида Сафарија емпиријског је типа и са методолошке стране припада корпусној лингвистици, а са садржинске примењеној лингвистици – усвајању другог језика. Методологија истраживања је пажљиво осмишљена и разрађена и у потпуности је у складу како са методолошком праксом у области израде и истраживања ученичких корпуса, тако и са постављеним циљевима рада.

Резултати су у раду приказани на адекватан начин. Процес израде корпуса јасно је и детаљно описан, као и класификација грешака и њено претварање у корпусне ознаке. Код анализе грешака, резултати су груписани према параметрима који су за истраживање усвајања језика међу најзначајнијима – ниво знања циљног језика и језички нивои на којима се грешке јављају. Будући да је ово прва слична анализа за персијски као страни језик, процентуална заступљеност различитих типова грешака представља адекватну меру и пружа одличну основу за постављање специфичних хипотеза у будућим истраживањима. Уз то, свим квантитативним подацима дата је и квалитативна интерпретација. Избор свих поступака је примерено образложен и поступци одговарају врсти података и постављним циљевима дисертације. Табеларни и графички прикази резултата јасни су и према садржају и техничкој форми одговарају стандардима утврђеним у области корпусне и примењене лингвистике.

Укупна оцена приказа и тумачења резултата изложених у дисертацији кандидата Саида Сафарија стога је веома позитивна – приказ и тумачење у потпуности задовољавају критеријуме квалитетног научног рада. Кандидат је показао познавање и разумевање поступака који леже у основи израде и анализе ученичких корпуса и адекватно је у дисертацији објаснио ове поступке.

IX ПРЕДЛОГ:
На основу свега наведеног, Комисија позитивно оцењује докторску дисертацију **Саида Сафарија (Saeed Safari)** под насловом **"Constructing and Analysing an Error-Tagged Learner Corpus of Persian" ("Израда и анализа анотираног корпуса персијског језика као страног")** и предлаже Научно-наставном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да извештај **прихвати** и упути га Већу друштвено-хуманистичких наука Универзитета у Београду на сагласност и да кандидата **позове на усмену одбрану** рада пред истом комисијом.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

_____

1. Проф. др Маја Миличевић Петровић
Филолошки факултет, Београд

_____

2. Проф. др Љиљана Марковић
Филолошки факултет, Београд

_____

3. Проф. др Јелена Филиповић
Филолошки факултет, Београд

_____

4. Dr. Reza Morad Sahraei
Факултет за персијску књижевност и стране језике, Техеран
(Faculty of Persian Literature and Foreign Languages, Allameh Tabataba'i University, Teheran)